

**Tiết 18,19: ĐỌC**  
**VĂN BẢN 2. GẶP LÁ CƠM NẾP (2 tiết)**

**HOẠT ĐỘNG 1: KHỞI ĐỘNG**

**Mục tiêu:**

- Chia sẻ cảm nhận về hương vị của xôi – một món ăn quen thuộc của người Việt.
- Khơi gợi hứng thú cho học sinh để tiếp nhận bài mới.

<b>Tổ chức hoạt động</b>	<b>Hoạt động của học sinh</b>	<b>Kết quả/ Sản phẩm học tập</b>
- GV cho HS xem video và nêu cảm nhận: Video “Xôi – một phần không thể thiếu của ẩm thực Việt”. <a href="https://www.youtube.com/watch?v=X74p2EVt4MU">https://www.youtube.com/watch?v=X74p2EVt4MU</a> - Dẫn dắt vào bài.	- HS xem video. - 3 HS nêu cảm nhận.	Tạo được không khí cởi mở khi chia sẻ và tâm thế tích cực tiếp nhận bài học. Chia sẻ được những cảm nhận, ấn tượng của mình về món xôi – một món ăn quen thuộc của người Việt.


**HOẠT ĐỘNG 2: HÌNH THÀNH KIẾN THỨC**

**Hoạt động 2.1. Đọc văn bản và tìm hiểu chung tác giả, tác phẩm**

**Mục tiêu:**

- Đọc diễn cảm, lưu loát, ngắt nghỉ đúng, phù hợp với ngữ điệu của bài thơ năm chữ; Đọc bài thơ với giọng tình cảm, thiết tha, sâu lắng.
- Nêu được những nét chính về tác giả, tác phẩm.

<b>Tổ chức hoạt động</b>	<b>Hoạt động của học sinh</b>	<b>Kết quả/ Sản phẩm học tập</b>
- GV hướng dẫn HS đọc văn bản: + Yêu cầu HS xác định chiến lược đọc. + GV đọc mẫu một lần và nêu yêu cầu của việc đọc (giọng đọc, âm lượng, tốc độ) + GV mời HS đọc toàn bài kết hợp âm nhạc.	- HS lưu ý, lắng nghe  - HS đọc bài theo yêu cầu  - HS quan sát hình ảnh, lắng	<b>I. Đọc văn bản và tìm hiểu chung tác giả, tác phẩm</b> <b>1. Đọc văn bản</b> - Cách đọc <ul style="list-style-type: none"> <li>• Khở 1: Ôn tồn, tâm trạng</li> <li>• Khở 2: Bồi hồi, tha thiết</li> <li>• Khở 3: Xúc động, suy tư</li> <li>• Khở 4: Xao xuyến</li> </ul>

<p>GV chiếu HS xem hình ảnh lá com nếp rừng và lá com nếp lá dứa cùng chú thích.</p> <p>GV mời HS thuyết trình giới thiệu những nét tiêu biểu về tác giả và tác phẩm.</p> <p>GV nhận xét, chốt kiến thức.</p>	<p>nghe phần giải thích của GV.</p> <p>HS giới thiệu về tác giả, tác phẩm.</p> <p>- HS khác nhận xét, bổ sung.</p>	<p>- Chú thích từ khó:</p> <div data-bbox="1015 241 1469 493">  <p>Có mùi thơm như mùi com nếp, mùi hương tỏa ra không gian xung quanh nên từ xa cũng có thể ngửi thấy mùi của lá com nếp; Dùng tươi hoặc khô (càng thơm), cho vào nấu com, xôi, chè, ủ rượu nếp, ...</p> </div> <p><b>2. Tìm hiểu chung về tác giả, tác phẩm</b></p> <div data-bbox="1031 619 1469 871"> <p><b>Tác giả</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Thanh Thảo (1946), quê Quảng Ngãi</li> <li>Là nhà thơ, nhà báo nổi tiếng qua những tập thơ và trường ca viết về chiến tranh và thời hậu chiến.</li> <li>Tác phẩm tiêu biểu: Những người đi tới biển (1977), Dấu chân qua trăng cỏ (1978), Những ngọn sóng mặt trời (1981), Khối vuông ru bích (1985), ...</li> </ul> </div> <div data-bbox="1031 934 1469 1207"> <p><b>Tác phẩm</b></p> <p>Xuất xứ: "Dấu chân qua trăng cỏ", NXB Hội nhà văn Hà Nội, 2015</p> <p>Mạch cảm xúc: Hiện tại → Quá khứ → Hiện tại</p> </div>
---	--	---

### Hoạt động 2.2: Khám phá văn bản

**Mục tiêu:**

- Nhận biết được đặc điểm cơ bản của thể thơ năm chữ được thể hiện qua bài thơ.
- Nhận xét, đánh giá được nét độc đáo, khác biệt của bài thơ thể hiện qua từ ngữ, hình ảnh, biện pháp tu từ.
- Cảm nhận được nội dung ý nghĩa của bài thơ: tình cảm gia đình gắn bó bền chặt và hòa quyện với tình yêu quê hương, đất nước.

<b>Tổ chức hoạt động</b>	<b>Hoạt động của học sinh</b>	<b>Kết quả/ Sản phẩm học tập</b>
<p>- GV chiếu yêu cầu hoạt động nhóm đôi (3 phút)</p>	<p>HS thảo luận nhóm làm phiếu học tập 1.</p> <p>- HS trình bày</p> <p>*Dự kiến sản phẩm</p>	<p><b>II. Khám phá văn bản</b></p> <p><b>1. Đặc điểm hình thức của bài thơ</b></p> <p>* Bài thơ <i>Gặp lá com nếp</i> (thuộc thể năm chữ):</p>

Phiếu học tập số 1: Tìm hiểu đặc điểm hình thức bài thơ <i>Gặp lá com nếp</i>		
	Đồng dao mùa xuân	Gặp lá com nếp
Số tiếng trong mỗi dòng		
Cách gieo vần		
Ngắt nhịp		
Chia khổ		

- GV nhận xét đánh giá, chốt kiến thức trên slide.

### - GV chuyển ý phần 2.

GV tổ chức cho HS tưởng tượng, đóng vai anh bộ đội thổ lộ tâm tư và hoàn cảnh nhớ đến mẹ. Từ đó, nêu nhận xét về hoàn cảnh.

GV hướng dẫn HS hoàn thành phiếu học tập theo nhóm đôi.



GV nhận xét, chốt kiến thức.

- GV hướng dẫn HS:

+ Phân biệt xôi và com nếp để hình dung không gian quê hương, hình ảnh người mẹ.

+ Hình ảnh bát xôi mùa gặt gợi kí ức về mùa màng quê hương – dịp lễ hội lên đồng (sau mùa

Phiếu học tập số 1: Tìm hiểu đặc điểm hình thức bài thơ <i>Gặp lá com nếp</i>		
	Đồng dao mùa xuân	Gặp lá com nếp
Số tiếng trong mỗi dòng	4 tiếng/dòng	5 tiếng/dòng
Cách gieo vần	Chân	Chân
Ngắt nhịp	Linh hoạt, biến tấu trên nền nhịp 2/2	Linh hoạt, biến tấu trên nền nhịp 2/3
Chia khổ	9 khổ, trong đó có 2 khổ đặc biệt	4 khổ, trong đó có 1 khổ đặc biệt

- HS khác nhận xét. .

- HS đóng vai

- HS nhận xét

HS thảo luận nhóm đôi hoàn thành phiếu học tập 2.

- HS trình bày bài làm

\*Dự kiến sản phẩm:



- HS khác nhận xét, bổ sung.

HS lắng nghe, quan sát trên slide hình ảnh.

Số tiếng trong một dòng: 5  
tiếng/dòng

- Vần: vần chân

- Nhịp: linh hoạt

Chia khổ: 4 khổ, trong đó có 1 khổ đặc biệt.

**Hình ảnh người mẹ trong kí ức của con**

**Hoàn cảnh người con nhớ đến mẹ:**


+ Trên đường hành quân ra mặt trận, anh gặp lá com nếp – một loài cây nhỏ, mọc hoang, có hương thơm giống com nếp nên được đặt là lá com nếp.

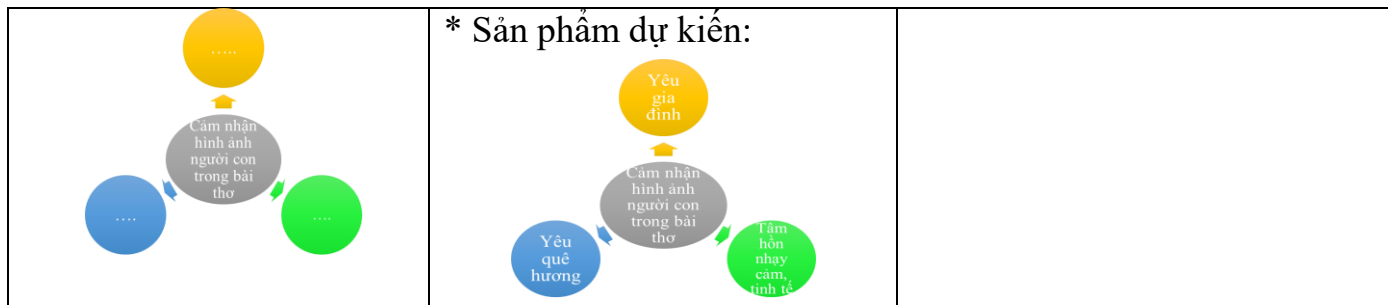
+ Chính hương vị của com nếp đã gợi cho anh nhớ làn khói xôi bay ngang tầm mắt, thềm bát xôi mùa gặt có hương thơm lạ lùng, từ đó nhớ đến hình ảnh thân thương của người mẹ bên bếp lửa đang nấu xôi.

-> Hoàn cảnh đặc biệt mà người lính trải qua trong những năm chiến tranh

-> Thể hiện sự tinh tế trong cảm nhận thiên nhiên, thế giới tình cảm phong phú và ý thức trách nhiệm lớn lao với gia đình, quê hương, đất nước.

**b. Hình ảnh người mẹ trong**

<p>gặt) hoặc còn gọi là tét cơm mới.</p> <p>+ Hình ảnh mẹ đi nhặt lá về đun bếp  việc nấu cơm nếp khó khăn.</p> <p>- GV yêu cầu HS nêu cảm nhận về hình ảnh người mẹ.</p> <p><b>- GV chuyển ý phần 3.</b></p> <p>GV yêu cầu HS đọc khổ thơ thứ ba và chỉ ra cụm từ có cách kết hợp đặc biệt. Tình cảm, cảm xúc của người con thể hiện là gì?</p> <p>GV hướng dẫn HS thảo luận và điền sơ đồ câu hỏi 4 SGK tr.44.</p>	<p>-HS nêu cảm nhận cá nhân về hình ảnh người mẹ.</p> <p>- HS đọc thơ</p> <p>HS tìm nhanh, HS nêu suy nghĩ cá nhân.</p> <p>* Dự kiến sản phẩm:</p> <p>Các cụm từ có các kết hợp đặc biệt: <i>mùi vị quê hương, chia đều nỗi nhớ thương.</i></p> <p>Tình cảm, cảm xúc của người con: qua chi tiết đặt song song 2 hình ảnh “Mẹ già và đất nước”: phép liệt kê + cấu trúc sóng đôi-&gt; Đẹp đẽ, quý giá, thiêng liêng; Nguồn động lực lớn để con vững vàng chiến đấu; chi tiết người lính “Chia đều nỗi nhớ thương” - &gt; Cho thấy sự gắn bó, hài hòa, thống nhất của những tình cảm thiêng liêng (tình cảm gia đình lồng trong tình yêu Tổ quốc).</p> <p>HS trao đổi cặp đôi, thống nhất ý kiến.</p> <p>- HS trình bày sơ đồ</p>	<p><b><i>kí ức của con:</i></b></p> <p>- Nghèo, thương con, tận tảo chất chiu, lụi cụi nấu nồi cơm, vùi xuống lớp tro, ủ cho cơm chín lên hương trong góc bếp nhỏ.</p> <p><b>3. Hình ảnh người lính trong bài thơ</b></p> <p>+ Yêu gia đình, thương mẹ.</p> <p>+ Yêu quê hương, đất nước.</p> <p>+ Tâm hồn nhạy cảm, tinh tế.</p>
---	--	---



### Hoạt động 2.3. Tổng kết

Tổ chức hoạt động	Hoạt động của học sinh	Kết quả/ Sản phẩm học tập
<p>- GV hướng dẫn HS suy nghĩ, phát biểu ý kiến câu hỏi 5 SGK.</p>	<p>HS suy nghĩ, trao đổi cặp để tìm hiểu tác dụng của thể thơ năm chữ trong việc biểu đạt tình cảm của nhà thơ.</p> <p>- HS trả lời.</p> <p>* Dự kiến sản phẩm:</p> <p>- Tác dụng của thể thơ năm chữ trong việc thể hiện cảm xúc của bài thơ: thể hiện một cách hàm súc tình cảm, tấm lòng của người con đối với quê hương, đất nước và mẹ của mình; khơi gợi tâm tình của người con dành cho quê hương và người mẹ. Tình yêu ấy đã được hiện thực hoá thành hành động thực tiễn. Người con cầm súng ra đi bảo vệ đất nước, bảo vệ quê hương, cũng là bảo vệ cuộc sống bình yên cho gia đình, cho người mẹ của mình. Và đây mới là biểu hiện cao quý nhất của tình yêu thương.</p>	<p><b>III. Tổng kết</b></p> <p style="text-align: center;">* Kỹ năng cơ bản cảm thụ thơ</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>+ Bước 1: Nắm chắc các đặc trưng cơ bản của thơ</li> <li>+ Bước 2: Đọc kĩ văn bản để có cảm nhận ban đầu về nội dung</li> <li>+ Bước 3: Phát hiện các nét đặc sắc về văn, nhịp, ngôn ngữ, giọng điệu, hình ảnh, các biện pháp tu từ...vv từ đó giải mã, cảm thụ</li> <li>+ Bước 4: Khai thác giá trị nội dung, nghệ thuật, nhận ra thông điệp mà tác giả gửi gắm.</li> </ul>

- GV yêu cầu HS tổng kết kiến thức, kỹ năng qua sơ đồ tư duy.	- HS khái quát kiến thức kỹ năng qua sơ đồ tư duy.	
---	--	--

### HOẠT ĐỘNG 3: VIẾT KẾT NỐI VỚI ĐỌC

**Mục tiêu:** Viết được đoạn văn nêu cảm nghĩ của em về nỗi nhớ thương mẹ của người con trong bài thơ *Gặp lá cơm nếp*.

<b>Tổ chức hoạt động</b>	<b>Hoạt động của học sinh</b>	<b>Kết quả/ Sản phẩm học tập</b>															
<p><b>Hướng dẫn viết đoạn văn</b></p> <p>GV hướng dẫn HS xác định yêu cầu.</p> <p>GV trao đổi, gợi ý nội dung viết.</p> <p>– Thực hành viết.</p> <p><b>Đọc bài viết và nhận xét, đánh giá.</b></p>	<p>– HS đọc đề</p> <p>– Xác định yêu cầu:</p> <p>+ Về hình thức</p> <p>+ Về nội dung</p> <p>– HS viết đoạn văn.</p> <p>HS đọc bài viết của mình, soi chiếu vào tiêu chí đánh giá.</p> <p>– HS khác nhận xét, góp ý.</p>	<p><b>Hướng dẫn viết:</b></p> <p>Hình thức: Đoạn văn 5 – 7 câu</p> <p>– Nội dung:</p> <p>+ Nêu cảm nghĩ về nỗi nhớ thương mẹ của người con trong bài thơ.</p> <p>+ Nêu cảm nhận về hình thức nghệ thuật (biện pháp tu từ, giọng điệu) góp phần thể hiện cảm xúc của nhân vật trữ tình.</p> <p>- Nhận xét, đánh giá được đoạn văn đã viết theo các tiêu chí:</p> <table border="1" style="width: 100%; margin-top: 10px;"> <thead> <tr> <th colspan="3" style="text-align: center;"><b>Tiêu chí đánh giá</b></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td style="text-align: center;">1</td> <td>Dung lượng đoạn văn</td> <td style="text-align: center;">1.0 đ</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">2</td> <td>Giới thiệu bài thơ và cảm nhận chung</td> <td style="text-align: center;">1.0 đ</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">3</td> <td>Nêu suy nghĩ về tình cảm của người con đối với mẹ.</td> <td style="text-align: center;">4.0 đ</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">4</td> <td>Cảm nhận tác dụng của thể thơ, hình ảnh thơ trong việc biểu đạt tình</td> <td style="text-align: center;">2.0 đ</td> </tr> </tbody> </table>	<b>Tiêu chí đánh giá</b>			1	Dung lượng đoạn văn	1.0 đ	2	Giới thiệu bài thơ và cảm nhận chung	1.0 đ	3	Nêu suy nghĩ về tình cảm của người con đối với mẹ.	4.0 đ	4	Cảm nhận tác dụng của thể thơ, hình ảnh thơ trong việc biểu đạt tình	2.0 đ
<b>Tiêu chí đánh giá</b>																	
1	Dung lượng đoạn văn	1.0 đ															
2	Giới thiệu bài thơ và cảm nhận chung	1.0 đ															
3	Nêu suy nghĩ về tình cảm của người con đối với mẹ.	4.0 đ															
4	Cảm nhận tác dụng của thể thơ, hình ảnh thơ trong việc biểu đạt tình	2.0 đ															

			<i>cảm đó.</i>	
		5	<i>Diễn đạt mạch lạc</i>	2.0 <i>đ</i>

### HOẠT ĐỘNG 3: VẬN DỤNG

**Mục tiêu:** Phát hiện các tình huống thực tiễn và vận dụng được các kiến thức, kỹ năng trong cuộc sống tương tự tình huống/vấn đề đã học.

<b>Tổ chức hoạt động</b>	<b>Hoạt động của học sinh</b>	<b>Kết quả/ Sản phẩm học tập</b>
- GV nêu yêu cầu: <i>? Em hãy tìm đọc bài thơ “Tiếng gà trưa” của Xuân Quỳnh và chỉ ra điểm tương đồng với bài thơ “Gặp lá cơm nếp” (Về hình thức và nội dung).</i> - Gợi ý: Sử dụng sơ đồ VEN.	HS làm việc cá nhân tại nhà: Tìm đọc bài thơ “Tiếng gà trưa” của Xuân Quỳnh. Sử dụng sơ đồ Ven: Viết ra điểm tương đồng về nội dung và hình thức so với bài thơ “Gặp lá cơm nếp”.	HS trình bày được sơ đồ VEN chỉ ra điểm giống và khác nhau giữa hai bài thơ.

### DẶN DÒ

- HS hoàn thành bài tập

- HS chuẩn bị nội dung tiết 20: Trở gió